

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „politaničar“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v mnski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljivo pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Volilec.

Dobro vedoči, da več oči več vidi in da vsi ljudje vse vedo, nismo se zanašali na lastno previdnost in razumnost gledé prihodnjih volitev v deželni zbor, ampak smo se posvetovali z rodoljubnimi in vesčimi možmi v volilnih zadevah. Posebno nam je bilo veliko na tem ležeče, da bi zvedeli v tem oziru mnenje in sodbo obče spoštovanega našega državnega poslanca, ki se že par let z nenavadno srčnostjo, vsestransko delavnostjo in tudi srečnim uspehom bori za gnotni in dušni blagor svojih volilcev v državnem zboru, in ki skoz lepo vrsto let deluje neutrudljivo in požrtovalno v korist svojih rojakov v deželni zboru in odboru. Pred vsem pa nas je zanimalo zvedeti, kako se bo vedla visoka dunajska vlada in njeni služabniki (organi) v naši deželi pri volitvah, ki so začete. Blagorodni gospod državni poslanec je bil toliko prijazen, da je blagovolil odgovoriti nam pismeno na naše prašanje, in nam je dal odgovor, ki bo zanimal gotovo vse naše volilce. Velepoštovani gospod nam ne bo zameril, ako njegov odgovor v prid naroda objavimo od besede do besede. Glasi se tako-le:

Slavno uredništvo!

Na Vaše uprašanje, kako se bode visoka vlada vedla pri sedanjih volitvah za deželni zbor goriški, Vam morem odgovoriti sledeče: Pred svojim odhodom z Dunaja iz državnega zbora sem v posebni avdijenci o tej zadevi interpeliral Njegovo vzvišenost ministerskega predsednika in vodjo ministerstva za notranje zadeve, grofa Taaffe-ja, in on mi je odgovoril, da je trdna volja sedanje vlade za to skrbeti, da bodo volitve za deželni zbor pravi in resnični izraz menjenja in volje ljudstva, da zatoraj ukaže podložnim političnim uradom, da se imajo pri volitvah volilnih mož in poslancev zdržati vsakega uplivanja na volilce in da se sploh nimajo v volitve vtikati, dostavljajoč, da on je tudi proti temu, da bi c. k. uradniki kandidature ali poslanstvo v deželni zbor sprejemali, ker imajo dovolj posla pri svojih uradnih opravkih.

Iz tega lahko posnamete, da, če bi se ka-

teri c. k. politični uradnik postopil vtikati se v volitve in pri volitvah uplirati na volilce, bi se pregrešil zoper ukaze sedanje dunajske vlade. Zaradi tega smemo pričakovati, da bodo politični organi pri letošnjih volitvah poslancev za deželni zbor ostali popolnoma neutralni.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani
Dr. JOSIP TONKLI
državni poslanec.

V Gorici, dne 27. maja 1883.

Volilci! to je izjava našega državnega poslanca, katero hrani uredništvo črno na belom. Iz teh besedij lahko vsakdo spozna, da visoko c. k. ministerstvo na Dunaji, ki je poklicano od Njegovega voličanstva presvetlega cesarja, da vodi vse avstrijske narode po postavnih poti do njih pravic, se noče vtikati v bodoče volitve in da tudi svojim uradnikom ne pripušča, da bi se vtikali in da bi uplivali tako ali tako na volitve, ampak da hoče, naj narodi volijo prosto po svojem lastnem prepričanju, da bodo izvoljeni poslanci v resnici zastopniki ljudstva, ki jih voli. Spominjajte se te slovesne besede, predragi rojaki, in ne pustite, da bi Vas kdo motil v prevažnem Vašem poslu pri volitvah v deželni zbor. Ako se Vam kdo približa in Vam bo prigovarjal, da volite tako ali tako zato, da izpolnite željo te ali one vlade, te ali one uradne osebe, ne verujte mu. Dunajska vlada se noče vtikati v volitve, druge pa nimamo razum dunajske, ki bi neposredno dobivala naročila od presvetlega cesarja. Dunajska vlada je čez vse cesarstvo; nji se mora v postavnih rečeh vse klanjati. Noben uradnik, naj bo visok ali nizek, nima pravice delati proti pravični volji visokega ministerstva. Ako bi se torej prigodilo, kar upamo da se ne prigodi, da bi kak cesarski služabnik delal proti volji visoke vlade na Dunaji, ki izraža voljo Njegovega veličanstva, in da bi se vtikal v volitve v tem smislu, da bi hotel uplirati na volilce na eno ali na drugo stran, tedaj naj se tak dogodek brzo naznani nam ali našemu državnemu poslancu, da poprašamo na Dunaji, kdo je dal dotičnemu uradniku dovoljenje, da dela proti izrečni volji dunajske vlade, ki je neposredno podložna presvetlemu cesarju.

Volilci! volitve so v Vaših rokah, ne dajte se slepit nikomur. Vlada Vam javno ne bo stavljala kandidatov, ker svoje besede ne more snesti, ipač pa se bodo oglašali sebični rojaki, ki Vas bodo motili za tega ali onega, češ da s tem ustrezete nekim

gospodom v visokih službah, ki dajejo po njih mnenj deželi solnce in dež. Ti možje se bodo posluževali vladnega imena, da bi svoji sebičnosti zadostili. Ogibajte se takih kot nenarodnih mož.

Mogoče pa je, da bodo uradne osebe po d roko koga priporočevale, ali da vsaj z očmi pokažejo, kdo bi jim bil ljub kandidat. V takem slučaju postanejo možje pri svojem prepričanju; figa mož, klečeplaz, koristolovec pa pobere pljunek iz uradnih ust, ga varno zavije v ruto ter bo pred njim poklekoval. Kdo bo kriv, da potem volitve slabo izpadejo? Hlapčevski duh naših županov, bogatašev, odlikovancev, „narodnih mož“. Krivično bi bilo torej, ako bi kdo na vlado zvrčal slab izid letošnjih volitev. Če se slabo obnesejo, bodo krivi naši možje, ki nimajo poguma, da bi izrekli lastno besedo, katerim se hlače tresejo že pred uradniškim slugo; kaj še le pred višo osebo? Vladi je ležeče na spoštovanji, ki jej pride odprostitih, samosvestih mož, ne pa od hlapcev, stahopetcev in prilizovalcev.

Volilci! zdaj ste v ognji: kdor beži, je izdajalec, kdor se boji, ni vreden, da je mož. Trd je boj, pa velika bo slava, ko zmagate. V boji imejte zmagov pred očmi. Hrabri vojak pride kot zmagovalec domov ali pa stori slavno smrt za domovino; vjeti se nikoli ne pusti, še najmanj pa v zanjke lepim očem pa sladkim besedam.

Naši kandidati.

Od več strani nam dohajajo prašanja, kakih kandidati se postavijo za deželni zbor. Na to odgovarjamo, da kandidatov nam ne manjka; ako bi imeli v deželni zboru 50 stolov, vse bi napolnili z našimi ljudmi in še bi ostal kdo brez sedeža. Omikanih, splošno zvedenih pa odločno nrodnih kandidatov sicer nimamo v obilnosti; srednje vrste jih je pa vse polno. Kdorkoli je bil par let v domači ali v mestni šoli, kdor si je v teku let kaj denara pridobil, kdor je že kedaj županoval, komur se je kedaj odkril kak uradnik, čegar prsa kinča kak križec ali svetinja, kdor je lastnik mnogih ujiv, vsakdo misli, da je za deželni zbor sposoben in potreben. Težava obstoji zdaj v tem, da se zberejo med temi „sposobnimi“ in „potrebni“ „najsposobnejši“ in „najpotrebnejši“. Zdi se, da deželnega poslanstva, katero smatrajo opisani kandidati večinoma le kot čast in ne kot butaro, so najmanj potrebni tisti, ki so že drugače počesčeni s križci in

LISTEK.

Kronanje ruskega carja v Moskvi, v dan 27. maja.

Pretekle nedelje vršil se je v starodrevni Moskvi čin svetovne imenitnosti, vršilo se je uže dolgo pričakovano kronanje ruskega carja Aleksandra III in njegove soproge carice Marije Feodorovne. Noč od sobote do nedelje bila je v Moskvi jako nemirna, nemirna zato, ker nobeden ni mislil na spanje in na počitek. Proti večeru je prenehal dež, ki je po dnevi lil kakor iz kebla in napravil mnoge škode na raznih dekoracijah. Nepregledna množica ljudij se je valila po ulicah in cestah proti cerkvam, kjer so se vso noč molile molitve za carja in za njega obitelj. Ruski narod je znan kot pobožen in malo katero mesto šteje toliko cerkev kakor Moskva, a nočjo bilo jih je vender premalo.

Zjutra, še pred zorom jelo je ljudstvo od vseh strani vreti proti središču mesta, proti Kremlju, ki je mesto za se, in še kako mesto! Tacega bogastva, toliko umotvorov, tacih zgrad in tacega sijaja nema vsa širna zemlja na tako majhnem prostoru. Kremelj je opasan z belim zidom in pred njim se je gnelo in stiskalo na sto tisoč ljudij, noter je smel samo tisti, ki je mogel pokazati vstopnico. Po trgih in ulicah

kremeljskih, po katerih je imel iti slavnostni spreved, postavili so se uže o polnoči vojaki vseh barv in vsacega orožja, mož krasnejši od moža. Posebno lepi po postavi in obleki so dvorski granatirji, ki so po vsem potu bili nastavljeni v špalir. Na velikem trgu so bili štirji velikanski odri za nižje ljudstvo, za obrtnike in kmete. Posebno pozornost vzbujali so zastopniki azijskih narodov zaradi nenavadnih, šarenih in jako bogatih oblek.

Ko so bili vsi, ki so imeli vstopnice, ponameščeni na odrih, dal je policijski načelnik zdaj pa zdaj odpreti vnanja vrata, skozi katera se je vselej vsulo 2000—3000 ljudij, ki se je nastavilo na trgu pred Ivanom Velikim, ki je najvišji zvonik v ruskem cesarstvu. Hitro je bil ves prostor napolnjen in vsega vkupe je bilo kacijh 80.000 ljudstva v kremeljskih zidovih.

Ko je ura odbila sedem, zagrmijo topovi in veliki zvon vspenske stolne cerkve, kjer se ima vršiti kronanje, začne zvoniti ter oznanja pričetek svečanosti. Velikanski odri pred cerkvenimi vrati začno se polniti z odlično gospodo, posebno z gospodi in v prekrasnih pozlačenih carskih kočijah se pravažajo diplomati v cerkev, kjer se je ob 6. uri začela jutranja služba božja. Po končani službi se pripelje carjevič prestolni naslednik s svojim spremstvom. Pozdravi ga duhovščina, ki je bila vsa zbrana v velikem ornatu.

V tem se je v carski palači uredil spreved, v katerem so bili vsi veliki knezi in knežinje, tuji vla-

darji in principi, mej njimi tudi nadvojvoda Karol Ludovik, brat našega cesarja, s se ženo nadvojvodinjo Marijo Terezijo, na kateri so se blisteli kakor lešniki debeli briljanti, da je človeku kar vid pobiralo. Nadvojvoda, katerega je ruski car pri vsaki priliki posebno odlikoval, je imel uniformo ruskega polkovnika z redom sv. Andreja. Car in carica šla sta pod dragocenim nebom od rudečega, s se zlata vezena žameta. Nebo je nosilo 16 generalov pobočnikov, a družih 16 je držalo težke zlate kite. Car je imel uniformo ruskega maršala z redom sv. Andreja in se je držal nenavadno resno. Carica je bila videti razburjena. Nosila je dragoceno obleko od srebrnega brokata, a lasje so jej razpuščeni v kodrih padali na pleča in na prsi. Za njima je stopala dolga vrsta višjih dvorskih in državnih dostojanstvenikov. Ko se je spreved pokazal na vratih carske palače, oglasil se je veliki zvon vspenske stolne cerkve in za njim vsi zvonovi po vseh moskovskih cerkvah, topovi so grmeli, da se je zemlja tresla, vme: so svirale vojaške godbe in iz živega morja, ki je bibalo na trgih v Kremlju in zunaj Kremlja, razlegal se je vesel vrišč. Počasi se pomika spreved proti cerkvi, kjer ga na vratih pričakuje vsa duhovščina z novigradskim metropolitom na čelu. Ko stopi car na cerkveni prag pozdravi ga metropolit moskovski s kratkim govorom in novigradski mu poda posvečeni križ, kateri poljubi car in po tem carica.

Sredi cerkve je bil postavljen 1 meter visok

svetinjami, s prijaznimi nasmehljivi od strani visoke gospode, z dolgoletnim županovanjem, z dosedanjim poslančevanjem, z zaupnimi službami cenilnih mož, cestnih odbornikov, okrajnih šolskih svetovalcev, potem z molznimi službami poštarjev, tobakarjev, daccarjev, davkarjev, posebno pa s priporočevanjem za deželnega poslanca od strani visoke gospode v Trstu. To, da jih tržaški gospodje priporočajo, naj jim bo v večo čast, ko da bi bili voljeni. To si močje lahko zapisejo v svoj dnevnik z neizbrisljivimi črkami, da stara deželna hiša v Gorici, ki se podira, jih priporočuje na prijazni in gljelij iz Trsta. Kam hočejo večo čast od te, da jih priporoča tako slavna gospoda. Zdaj se na vrhunci svoje slave; ako prevzamejo volitev, zgrubijo gotovo na ceni. Na Krasu kandidira nekdo, ki misli, da ne more rasti, ako ni privezan na Trst, kakor trta na raklo. Trst pa dobro vé, da mož je rakla in Trst trta, ki se na njo naslanja, da ne propade. Kako je na Tolminskem, pojasnujejo dopisi, katere smo dobili od tam.

V slovenskih trgih ima odločilno besedo g. Matija Jonko, župan v Bolci. V prejšnjem deželnem zboru je bil g. Jonko poslanec in je vedno glasoval s Slovenci ter se je pokazal v tem oziru moža. Letos ne bo več kandidiral, kakor pravi, ker mu mnogi domači opravki ne pustijo, da bi več dni z doma izostal, in iz drugih povodov. Nimamo uzoška, da bi dvomili nad njegovo besedo, ampak mislimo, da se ne varamo, ako trdimo, da se g. Jonko nikoli ne izneveri slovenskemu narodu, timveč da ostane vedno zvest in trden, kakor bolški hrbi. Nadejamo se torej, da se odloči za narodnega kandidata, kateremu bo pomagal s svojim uplivom do zmaga. Ojji volilni odbor je naročil gospodu iz svoje srede, da se z g. Jonkom pogovori o bodočem kandidatu. G. Jonko ima zdaj lepo priliko, pokazati svoj narodni značaj v najlepšem svitu pred celim slovenskim narodom, ki mu bo za narodno pomoč iz srca hvaležen.

Vai rodoljubi naj delajo na to, da dobimo v deželni zbor moža, ki bodo svoji nalogi kos, ki bodo častno zastopali svoje volilce. Le ne preveč ničel siliti v zbor, ki potrebuje razumnih mož. Dobra volja ne zadostuje; združena mora biti z dušno močjo. Narodovi nasprotniki bi veselja poskakovali, ako bi videli, da večina slovenskih poslancev trpi na duševnem uboštju. Ojji volilni odbor dela svoje priprave; pomnoženi odbor bo določeval. Rodoljubi naj stvari na vse strani premislijo, da bodo dobro sklepali in značajno volili.

Dopisi.

Iz goriške okolice, 31. maja. — V zadnji številki ste nam naznanili, gospod urednik, da udje pomnoženega volilnega odbora pozvedujejo po deželi mnenje in želje ljudstva, da bodo vedeli, koga bi o svojem času priporočili za poslanca v tem ali onem okraju. Zdi se mi, da bi bilo dobro, ako bi se želje ljudstva tudi po „Soči“ objavile, ker tako bi postale splošno znane. Iz tega namena dovolite prostor nekaterim vrsticam, da povem, kaj jaz želim od naših prihodnjih poslancev.

Imel bi sicer marsikaj na srci, ali vsega naenkrat ne smem povedati. Neke reči pa vendar ne morem zamočati, ker je za našo občino in, če sem prav proučen, tudi za druge sosedne občine, prevelike važnosti. To so bolnišnični stroški. Naša občina ni sicer bogatih, pa vendar je v prejšnjih časih precej dobro izhajala. Denara nismo dajali na obresti,

oder s pozlačeno ograjo in prestrt s pirhastim žametom. Nad njim je bilo razpeto prekrasno nebo od bagrenega, se zlatom in z nojevimi peresi ukrašenega žameta. Na odru sta dva prestola, z desna večji carja Mihela Fedoroviča, z leva manjši carja Alekseja Mihajloviča in poleg na mizah, z rudečim žametom prekritih krona in ostala znamenja carskega dostojanstva. Ob zidu so okolo in okolo postavljeni poldrugi meter visoki odri za carsko obitelj, za tuje visoke goste, za diplomate in časnikarje, katerim je bil vstop dovoljen. A teh je bilo le malo, ker cerkev sploh ni velika. Vsi odri in tudi cerkvena tla so bila z rudečim suknom prestrta.

Car in carica vstopivša v cerkev poklonita se trikrat pred svetiščem, poljubita svete podobe; potem gresta na oder in sedeta na prestola, car z desna, carica z leva. Metropolit in vladike vstopijo se mej prestoloma in mej svetiščem in cerkveni pevci zapojejo: Gospodine pomiluj! Petje potihne, a zdaj stopa novigradski metropolit po stopnicah na oder, postavi se pred carja in ga vpraša: Kaj veruješ? ter mu podá knjigo, iz katere car s čistim in krepkim glasom bere veroizpovedanje pravoslavne cerkve. „Sveti duh bodi s tobaj!“ odgovori na to metropolit in gre z odra ter se pridruži drugim vladikom, ki zdaj pozivljejo sv. Duha. Na to moči prvi diakon molitev in prosi božjega blagoslova, bere evangelij, kateri se konča z besedami: dajte carju, kar je carjevega, a Boga, kar je božjega.

pa tudi na posodo nismo jemali in občinske doklade smo redno plačevali. Odkar se je vpeljala nova postava gledé bolnišničnih stroškov, se je pa vse premenilo. Občinski stroški so tako strašno poskočili, da jih ne moremo prenašati; doklade malokdo redno plačuje; rubeži se množijo in nekatere družine so ali že vse zgubile, ali pa so blizu tam, da zgubijo. Ne katere so se tudi izselile, ali, kakor slišimo, si niso s tem nič opomogle, ampak so zašle še v večje nadloge.

Tega ne moremo več prenašati, to se mora premeniti. Glavni uzrok tej bedi so pa bolnišnični stroški, ker iz naše občine hodi veliko mladega ljudstva v Trst, kjer se pokvari dušno in telesno, kjer se sprejme v bolnišnico, ki zahteva plačilo od občine, namesto da bi je zahtevala od gospodarjev, pri katerih so služili naši ljudje. To je po našem mnenju krivično; pravica zahteva, da tisti naj plača za bolnika, ki je imel od njega korist, ne pa tisti ki je imel z njim samo stroške, to je občina, ki je skrbela za njegovo odgojo.

Naš prihodnji poslanec naj dela na to, da se ta krivica odpravi; ako bi pa to ne bilo mogoče, tedaj naj pa vsaj na to dela, da dobimo v Gorici deželno bolnišnico, ki nas bo, kakor pravijo razumni možje, ki to stvar umejo, komaj polovico teh stroškov stala, katere plačujemo zdaj vsako leto za naše bolnike na tujem, posebno v Trstu. Neobhodno potrebuje je, da se nam v tem oziru pomaga, in jaz bi svetoval, da naj se zahteva od vseh kandidatov, za bodoči deželni zbor to, da se bodo prizadevali po svoji moči, pomagati nam v tej prevažni zadevi. Tudi bi jaz svetoval, da naj se voli v prihodnji deželni zbor kak zdravnik, ki vé, kako so napravljene bolnišnice po svetu, koliko stanejo, kako se uzdržujejo in kako bi se moglo ubogemu kmetu, ki je v tem oziru silno preobložen, pomagati. S tega stališča sodim, da bi bilo deželi v veliko korist, ako bi volili v deželni zbor dr. Aleksija Rojica.

Iz Št. Andreža. Dne 25. t. m. izročili so se ti temu grobu pozemelski ostanki Jozefa Komavca, štanderskega učitelja, kateri je 24. zjutraj po kratki boleznii — v 47. letu starosti — za pljučnico umrl. V soboto popoldne je rajni še učil — v sredo ob treh zjutraj preselil se je njegov blagi duh v daljno večnost. Vest o njegovi smrti je ne le učitelje, ampak vsakega, kedor ga je poznal, silno osupnila. Kaj je bil rajni svojim kolegom, vedo predobro oni, kateri so imeli priliko z njim občevati in se razgovarjati. Po svojem ljubeznjivem, pomirljivem in izglednem ravnanju postavil si je mej svojimi tovariši spomin, kterege si dozda še nikdo v tej meri ni pridobil. V dokaz, da vez, katera nas je v življenji vezala, mrzla roka nemile smrti ni prerazala, kazal je veličastni pogreb, kterege so se razun c. k. okrajnega šolskega nadzornika g. Fr. Vodopivca in mnogo učiteljev in učiteljic iz okolice udeležili zastopniki štanderske občine in velika množica ljudij. Posebna čast gre vrlim štanderskim občinarjem, ki so z njih tako obilno vdeležitvijo in izglednim vedenjem javno pokazali, kako znajo tudi oni ceniti zasluge moža, kateri je polnih 26 let kot izvrsten učitelj in izgleden tajnik vodil občino v popolno zadovoljnost višjih uradov. C. k. okrajni šolski svet, kot svojemu večletnemu udu, učitelji in štanderska občina so mu položili krasne vence na rakev.

Pri slovesni maši zadušnici peli so učitelji in šempeterski kvartet. Po končanem cerkvenem opravilu, zapeli so mu tovariši na grobu „Jamica tiha“

Trije metropolit, namreč novigradski, moskovski in kijevski stopajo zdaj po stopnicah zopet pred prestol in se postavijo pred carja, ki zdaj zahteva, da mu se ogrne carski bagreni plašč, kar se tudi zgodi. Car se prikloni in metropolit novigradski ga blagoslovilja držč mu roke nad glavo. Na to ukaže car, da mu se prinese krona. Metropolit mu jo podá na žametovi blazini rekoč: „V ime Boga očeta, sina in svetega duha!“ Car vzame krono iz metropolitovih rok in si jo stavi sam na glavo, a metropolit govori: „Ta vidna in minljiva krona na Tvoji glavi znači, da Te Kristus, ki je kralj vseh častij, s svojim blagoslovom nevidno krona v vladarja velicega ruskega carstva.“ Na to mu metropolit podá carsko žezlo in carsko jabolko ter pravi: „Vzemi žezlo in carsko jabolko kakor vidni znamenji samodržstva (samovladarstva), katero Ti je Najvišji podal, da vladaš njegovo ljudstvo, da je v vsem podpiraj in mu dobro činiš.“

Car vzprejme v desnico žezlo, v levico jabolko ter se s krono na glavi v carskem plašči z briljantno grivno reda sv. Andreja okolo vrata vsede na prestol. A skoro spet odloži žezlo in jabolko in pozove carico k sebi. Ta se mu približa in poklekne predanj na žametovo, se zlatom pretkano blazino. Car si vzame krono z glave in se z njo dotakne caričinega čela, stavi si jo zopet na glavo, carico pa krona z manjšo za njo pripravljeno krono. Zdajci tudi ona ogrne svoj bagreni plašč, obesi si grivno sv. Andrejevega reda okolo vrata, poljubi svojega moža ter se vrne

v sladki in večni mirni počitek. Pri slovesu se je še posebno pokazalo, kako je rajni za ljubezen, katero je v svojem življenji sejal, žel premoogo hvaležnih solzic.

Rajni zapustil je vdovo in troje nedoraslih otrok, ki žalujejo po prerano umrlem očetu. Božja mu milost!

Iz tolminske okolice, 30. maja. — Kar se ni zgodilo morebiti nikjer na Slovenskem, bi se znalo zgoditi pri letošnjih volitvah v goriški deželni zbor na Tolminskem, da bo namreč mož, ki ima velik vpliv na župane tolminskega glavarstva in ki šteje sam sebe med odločne narodnjake, delal na vse kriplje, da bi spraval v deželni zbor najhujega nemškutarja, ki se nahaja med goriškimi Slovenci, z nado, da ta nemškutar pride še v deželni odbor in v deželni šolski svet. Drugod bi Slovenci strmeli nad takim početjem, in bi se prašali, ali je mož znorel, ki kaj takega namerava; pri nas se pa temu niklo ne čudi, ker vsakdo vé, da pri nas je marsikak „odličan narodnjak“ le toliko naroden, kolikor mu gospod v Trstu dovoli, in da je za to naroden, da more pod plaščem narodnosti, ki je pa ves luknjast, služiti visokemu gospodu. Vendar se ne spominjamo, da bi nas bil kedaj kak „narodnjak“ tako vihal, kakor ta gospod. Ako bi priporočal za poslanca barona Depretisa v Trstu, naj bi bilo; v zboru bi glasoval ta poslanec proti nam, ali vsaj v odboru in v deželnem šolskem svetu bi nam ne mogel škodovati. Zdaj pa priporoča svojega zeta, nemškutarja, rojenega Slovenca blizu Kanala, ki je prisežen nasprotnik vsega, kar po slovenskem imenu diši, ki se sklicuje na svoje slovensko rojstvo, da bi sprical, da Slovincem ni treba dati tega, kar zahtevajo, ki je učen, delaven in zadosti trden, da nam more škodovati v deželnem odboru in v šolskem svetu. Če je nam dano na izbiro, rajši si zberemo za poslanca barona Depretisa, ko Devetakovega zeta, ker poslednji nam je v deželni hiši bolj nevaren, ko prvi.

Mož, ki takega kandidata postavlja (zraven sebe), se drzne prilastovati si ime narodnjaka. Upanje imam, da Tolminci niso še tako propadli, da bi ne spoznali, da tako početje je očitno protinarodno. Bojim se pa naših županov po občinah, ki so Devetaku slepo udani in ki nočejo spoznati, da taka volitev bi le v Trstu in pri goriških lahonih napravila vesetje, nikakor pa ne med slovenskim narodom. Čudim se, kako je mogoče, da se naši župani po vaseh tako globoko klanjajo temu možu, ki ni nič več, ko oni. Še celo predsednik okrajnega cestnega odbora bi ne bil postal, če bi ga ne bili oni volili. Zdaj pa, ko so ga enkrat izvolili, se mu tako klanjajo, kakor da bi zidal ceste z denarom iz svojega žepa, in ne pomislijo, da plačujejo vse občine denar, ki jim ga nakazuje g. Devetak.

Zakaj se ne postavijo naši župani na lastne noge, zakaj si ne izberejo predsednika cestnega odbora izmed sebe? Ali nima Dreženca razumelega župana, ali nimajo Volče, Pečine in druge županije občinskih predstojnikov, ki bi mogli voditi napravlanje in popravlanje cest? K čemu si torej roke vezati in Devetaku uklanjati, ko ste lahko prosti? Za maslec vina in še kaj drugega ima vsakdo naših županov; da mu ni treba hoditi na kosilo in na botoljke v Tolmin, kjer praznuje svoj god g. Devetak in njegov zet, najhujši nemškutar.

P. T.

Iz tolminskega okraja, 30. maja. — Naprošen sem bil od neke strani, da bi pozvedel in poročal, kako stojijo v našem okraju reči gledé prihodnjih vo-

na svoj prestol. Car pa poseže zopet po žezlu in po jabolku in prvi diakon razglašá polni naslov ruskega carja, zunaj pa zopet zvoné vsi zvonovi, s kremeljskih zidov grmé topovi narod vriska, v cerkvi pa pevci pojó: Na mnogaja leta. Med pesmijo čestita carju duhovščina, potem carjevič naslednik Nikola, caričina Ksenija, za njo pa precej avstrijska nadvojvodinja Marija Terezija, ki poljubi carico na usta in se dvakrat prikloni carju, ki se jej zopet dvakrat globoko odkloni. Za njo častitajo velike kneginje, potem veliki knezi in za njimi ostali visoki gostje in dostojanstveniki.

Zvonovi in topovi zopet potihnejo in tudi v cerkvi nastane velika tišina. Car odloživši žezlo in jabolko poklekne s krono na glavi in moli glasno za svoje ljudstvo, a vsi ostali v cerkvi stojé.

Car je bil ganen do solz in to genotje je prevzelo vse v cerkvi. To je bil trenotek, ki se ne dá opisati.

Car vstane, a vsi drugi pokleknejo in molijo molitev za carja. Na to častita metropolit novigradski carju, pevci zapojejo: Tebe Boga hvalimo in zopet zvoné zvonovi in grmé topovi. Potem prične služba božja. (Konec prihodnjic).

(Dalje v prilogi.)

litev v deželni zbor. Menim, da mi prašavec ne zameri, ako na to javno odgovorim.

Ljudstvo se za volitve veliko ne briga in večina bi ne bila vedeča, da so razpisane, ako bi ne bili obhodniki in tajniki v nedeljo bobnali pred cerkvami, da je prišel ukaz, naj se volijo poslanci za v Gorico. Kdo ima biti voljen, o tem poprašujejo le bolj omikani: krčmarji, štacunarji in naročnik kakega lista. Drugo ljudstvo prepušča to prašanje in rešenje tega prašanja svojim županom. Tako se zgodi, da pridejo prvotne volitve in za njimi glavna volitev brez nikakega hruma. Le v Tolminu, se ve da, se bo dan volitve in prej veliko pilo in klestilo po dr. Tonkliju, po farjih, po mračnjakih in po goriškem nazadnjaštvu. To je že navada in brez tega bi Tolmin ne bil več Tolmin. Pravijo, da je v Tolminu že na sv. Jožef tekel šampanjec in da se je tudi prej in slej kakih boteljki zavil vrat na račun prihodnjih volitev. Kakemu Tolmincu ne manjka ni prekanjenost, ni denar, ko je treba pot gladiti sebi in svojim. Mislim, da s tem Vam nisem povedal nič novega, pa izpolnil sem vsaj dolžnost naprosenega poročevalca in upam, da za naprej bom imel v tem oziru mir.

Ako je dovoljeno, bi zdaj pa jaz nekaj prašal, na kar bi mi bil odgovor prav po volji. Mimogrede sem slišal tukaj imenovati tega in tega kandidata. Na imenih mi ni ležeče. Slišal sem jih opisovati tako in tako; podrobnosti bi Vas ne zanimale. Ali slišal sem tudi neko splošno prašanje in na to bi rad imel odgovor. Recimo, da bi bil v katerem kraju mož nekoliko sivih las, katerega bi teža let uže nekoliko pregibala; ta mož da bi bil dobremu vajen in da bi bil s svojo ženo nezadovoljen; zato da bi jo puščal doma zdihovati in žalovati do konca; sam da bi si pa iskal drugega društva, in da bi to delal javno, pred očmi cele občine, rekel bi celega okraja; da bi s takim delovanjem dajal slab izgled celi soseski; da bi s tem svoje lastne otroke zapeljal k enakemu življenju, in da bi se tega čisto nič ne sramoval, kakor se ne sramuje vodo piti; recimo, da bi se kje nahajal tak mož, kaj mislite, g. urednik, ali bi bil sposoben za deželnega poslanca in ali bi bilo primereno, da bi mu volilci javno skazali svoje zaupanje in spoštovanje. To prašanje se mi zdi tako važno, da nisem mogel, da bi Vam ga ne stavil. Pa dobro me umejte: ne govorim o življenju, katero bi bilo le eni ali drugi osebi znano, ampak o javnem, notoričnem življenju. V tem oziru bi me z Vašim odgovorom prav razveselili. Z Bogom!

Iz tolminskih hribov, 29. maja. — Tako hlapčevski duh, kakor pri nas, se menda ne dobi tako hitro na slovenski zemlji. Pomislite, da edina oseba, ki predseduje okrajnemu cestnemu odboru, ima veče spoštovanje, ko cel odbor vkup. In zakaj? morebiti ker predsednik duševno nadkriluje posamezne odbornike? morebiti ker si naklada nenavadnega truda za zboljšanje naših cest? morda ker je vnet za blagor posameznih krajev in vasij? ali ker nenavadno pravično razdeljuje podpore poedinim cestam? Pustimo g. Devetaku, kar je: on je prebrisan, podvzeten, zvit, vztrajen, ali glavni vzrok njegove moči je iskati v hlapčevskem duhu naših ljudi. Pri nas ni tako, kakor na Kranjskem, kjer se čuti kmet prostega državljanja in skazuje uradniku le tisto čast in spoštovanje, ki mu gre. Pri nas sta kmet in posestnik prepohlevni ovčici, ki vzameta za zlato vse, kar jima pride iz Tolmina. Pri tem ne gledata na to, od koga jima pride pisanje, ampak sprejmeta vse z enakim spoštovanjem, naj bo dopis od glavarja, od sodnika, od davkarja, od župana ali pa od kakega krčmarja v Tolminu. Tisto čast, katero skazujeta naš kmet in posestnik cesarskim uradom v Tolminu skazujeta celemu Tolminu in vsem Tolmincem. Tolminci (tržani) pa tudi zahtevajo, da naj se tako obravljajo, in se vedejo tako, kakor da oni in cesarski uradi delijo med seboj vladanje na Tolminskem. Ta duh se je v Tolminu tako ukoreninil, da bi jaz rad videl okrajnega glavarja, ki bi bil od Tolmincev neodvisen. Zaduji tolminski glavar, ki je bil pozneje poklican v Trst, je skušal iz začetka, da bi postopal samostojno brez nikakega ozira na tolminski trg, pa se mu ni posrečilo pri vsi njegovi zmožnosti. Nazadnje je postal tak Devetakovec, kakor njegov prednik. Tolminci, tržani, so se navadili vladati in vse se jim klanja; politični uradniki morajo z njimi računati in postanejo navadno popolni Tolminci. Ni se torej čuditi, če imajo Tolminci na okolico in na cel okraj veliko moč, ko se njih moči še učeni možje ne morejo odtegniti in taki, ki imajo oblast v svojih rokah. Sedanji tolminski župan in predsednik cestnega odbora je pa tudi mož, ki zna zastopati tolminsko politiko boljše, ko kak minister svojo. V zvitosti in pretkanosti na Tolminskem nima para.

Ako bi bili Tolminci zadovoljni z vladanjem, naj bi šlo, da bi se enkrat nasitili časti, katere so lačni. Ali s tem niso zadovoljni; oni hočejo imeti tudi dobiček za se od celega okraja. In tu se je čuditi, da drugi župani ne spoznajo, da delajo Tolmincem tlako, in da ne obrnejo vođe na svoj mlin, namesto

da teče vsa v Tolmin. Tolminski okraj je mnogo let plačeval, da je nabral tisoče, s katerimi se je zidala tolminska šolska palača. Okraj plačuje neprimerno več za tolminsko, ko za lastno domačo šolo. Ali je to prav? ali bodo naši župani vedno molčali k temu? Ali niso imeli priložnosti, govoriti o tej stvari na sv. Jožef, ko so bili združeni v Tolminu?

Največi dobiček dobiva pa Tolmin po cestah, ki se zidajo na Tolminskem. Kakor pravijo, da peljejo vse ceste v Rim, tako velja na Tolminskem, da peljejo vse ceste v Tolmin. Če ne peljejo v Tolmin, se ne zidajo posebno hitro. Baška dolina ali grapa bi imela najkrajšo zvezo z državno cesto čez Sv. Lucijo. V ta namen bi se morala razširiti pot, ki pelje ob Bači iz idrijske doline proti Klovžam. To je neobhodno potrebno; to bi bilo za prebivalce bačke doline prevelike koristi. Ali to se nikoli ne zgodi, dokler bo veljala na Tolminskem dosedanja cestna politika, ker Tolmin bi s tem zgubil. Vozniki iz bačke doline bodo morali tudi naprej, kakor do zdaj, delati velik ovinek, da pridejo na cesarsko cesto, ko gredo v Gorico, samo za to, da gredo skoz Tolmin. Tolmina se ne smejo ogniti, naj velja, kar hoče. To je čudno, da župani iz okolice tega ne razumejo, ali da se ne upajo tega izreči. Ljudstvo pa plačuje in trpi.

Tako je tudi drežniški župan Devetaku neskončno navezan, ker popravlja cesto iz Tolmina do Kobarida po levem Sočinem bregu. Ali dela morda Devetakovec, kakor to, kar je njegova dolžnost? in ali ne dela tudi tu v prid Tolminu? H čemu toraj taka navezanost. Naj bi se naši župani enkrat zdramil; naj bi spoznali, da ne potrebujejo milosti od Tolmincev; naj bi spoznali, da Tolmin je okrajno veliko dolžan; naj bi spoznali, da imajo moč v svojih rokah, in naj bi to moč tudi rabili in naj bi ne hlapčevali Tolmincem brez potrebe.

Iz Jageršč, dne 26. maja. — G. dopisnik s Sv. Gore povzdiguje v predzadnji „Soči“ mojo malenkost gledé cerkvenega petja v Jagerščah ter mo izpostavlja kot uzor Bog vé kakega umetnika v tej stroki, kot osnovatelja — vodje „izgledno izobraženega kora“. Koliko je v tem resnice? — Tajiti ne morem, da sem prijatelj pravega cerkvenega petja, a slovenskega Gašurna imé nositi nisem vreden, kajti drugega za naš pevski kor nisem učinil, nego da sem časom let nekoliko pomogel do cerkvenega petja. Učiti morem le malo, ker mi stara prijateljica, pljučnica, ne dopušča.

V zgléd izvrstnega pevovodje in iskrenega cecilijanca stavljam pa organista našega, g. Franceta Lapanja, posestnika, kajti on le se trudi pridnostjo, razumnostjo in vkljub pičli plači za povzdigo našega petja. To je resnica. Bog dal obilo takih organistov, kot omenjeni gospod, ki žrtuje čas, trud in večkrat gmotnost za reformo cerkvenega petja. Naj bi ga drugi posnemali, to je moja želja. Hvala gledé moje osebe pa je brezpotrebna, ker nezasluzena. Prizadetja, veselja, pridnosti in cerkvenih muzikalij nam ne manjka, a nemškega Gašurna še nismo dosegli, kajti pogrešamo še marsikaj, a časom napredujemo.

J. Jeréb.

Iz Komna, 30. maja. — To so bile enkrat možke besede, katere si prinesla v zadnji številki iz Komna, draga mi „Soča.“ Dovolj, da onim besedam še nekaj dodam, ker iz zanesljivega vira sem zvedel, da prav tista prošnja, katero je bil minister prej zavrnil, je bila pozneje uslišana, ko jo je naš vrli državni poslanec drugič predložil. Tako se je zgodilo, da smo zoper naše pričakovanje in upanje po prizadevanji g. poslanca Tonklija dobili brzojavno postajo. Slava gospodu poslancu!

Vso čast zasluži pa tudi naše slavno starešinstvo z županom g. Švaro in D. Gasparijem na čelu, ki se je krepko potegnilo za tako koristno in potrebno napravo. Tako se pravi delati za korist naroda in za gmotni napredek naše županije in celega okraja. Dejanje kaže moža, ne pa beseda. Požrtvalnost g. Gasparija je bila v tem oziru zares velika in zasluži, da mu je cela občina hvaležna za to. Sedanje starešinstvo bo lahko ponosno kazalo na to, kar je občini pridobilo.

Gledé bodočih volitev v deželni zbor ti je dopisnik resnico poročal. Župani so bili ene misli (razun župana iz K., ki ima vedno težave s svojimi dušnimi pastirji), da okraj potrebuje neodvisnih, z našimi poslancev, ki bota pri vsaki priliki in proti komurkoli zagovarjala pravice in koristi naroda. O dr. Abramcu se ni veliko govorilo, ker njega poznamo, z njim smo zadovoljni in si štejemo v čast, da ga imamo; tak mož je zlata vreden. Kot vrednega tovarša dr. Abramcu so pa vsi župani spoznali nekega gospoda v sežanskem okraju, ki je znan kot odločen narodnjak, kot delaven mož, kot zvest duhovnik, kot omikan, značajan in trdeu človek, katerega srce gorko bije za blagor človeštva, posebno slovenskega naroda. Ta gospod živi med narodom, pozna njegove težave

in reve, trpi in se veseli z narodom in gotovo nikoli ne privoli v to, kar bi bilo narodu v nečast ali škodo, ampak bo zmiraj zagovarjal duševne in gmotne koristi svojga naroda. Ime so župani za zdaj ohranili tajno, pa ti ga že naznanijo o pravem času.

Kar si pisala, draga „Soča“, o duhovnikih pravega Boga in solčnega božanstva, to je izvrstno, to mora vsakemu dopasti, kdor razume stvar v pravem pomenu. Pravi Bog je resnica in pravica; kdor je njegov duhoven, mora resnico učiti in pravico delati in tak je najbolj sposoben za poslanca. Soluce je pa kriv bog; kdor ga ima za Boga, ne pozna resnice, in kdor mu čast skazuje, ne dela pravice, ker daje stvari češčenje, ki je dolžno le pravemu Bogu. Tak mož torej ni za poslanca, ker nima še v svojem posestvu resnice in pravice.

Kar se pa tiče hvalevrednega veteranskega društva, ki šteje v naši podružnici od 60 do 70 mož, ti moram žalostnega erca povedati, da je bilo postalo nekako mirno in tiho, zato je bilo treba društvo spet nekoliko zdravit in k življenju spraviti. Ta, menim, je bil pravi namen prihoda g. majorja Catinellija in grofa Lanthierija k nam. Ta namen sta tudi dosegla, kakor se zdi, ker pristav g. Wallenhof je zopet prevzel načelnštvo in upati je, da zdaj pojde vse bolj gladko naprej in da se bo društvo lepo razvitalo. Bog daj, da bi se tako godilo, ker proti Italiji potrebujemo vestih stražarjev.

Jože P.

Z gorenjega Krasa, 30. maja. — Zadnja „Soča“ je govorila v svojem vvodnem članku v podobah, vendar smo jo dobro razumeli, dasi smo le revni kmetje. Kar je „Soča“ pravila, popolnoma priznavamo in potrjujemo. To ni lepo, da se omikan in izobražen mož, kakor je tisti iz našega okraja, na katerega „Soča“ meri, uklanja brez potrebe in sicer v škodo slovenskega naroda. Ako bi imel tak mož kaj poguma in bi ne iskal nepotrebne prijaznosti v Trstu, koliko bi lahko dosegel v prid slovenski stvari. Res, da sam sebi je s priklanjanjem marsikaj pridobil; pa vendar se močno moti, ako misli, da je to zastoj dobil. Kar je dosegel, je drago plačal, ponemčevanjem naših šol in zasmehom čez nas, ki ga slišimo iz Trsta celo na Kras.

Da bi bil ta mož stanoviten narodnjak, bi nam bil veliko pridobil, gotovo pa bi bil dosegel, da bi nam slavno c. k. okrajno glavarstvo pošiljalo slovenske dopise namesto nemških. V tem oziru se dá veliko doseči z odločnostjo in stanovitnostjo. To sta nam pokazala narodna župana v Dutovljah in v Avberji, ki sta sicer lepo in kakor se spodobi prosila pri okrajnem glavarstvu, pa ne za sreberni križec, ampak za slovenske dopise, katere sta v resnici dosegla. Tema dvema županoma se dopisuje v slovenskem jeziku, zato naj jima bo čast po celem Krasu. Iz tega se pa tudi vidi, da slavno c. k. okrajno glavarstvo v Sežani dopisuje tudi v slovenskem jeziku, ako se prosi. Tako je lepo, na tak način se uresničuje želje presvetlega cesarja, ki hoče, da naj uživajo vsi narodi svoje pravice.

Zdaj vidimo, kam pelje nepotrebno prikimovanje visokim osebam, in kaj pridobi samostojno in možko postopanje. Prvo odvzame možu prej ali slej zaupanje pred svetom, drugo prinese čast in spoštovanje, katerega dotičnik ni iskal. Kakoršno delo, tako plačilo.

Politični pregled.

V ponedeljek 28. t. m. pričeli so trije deželni zbori svoje poslovanje, namreč solnograški, štajerski in šlezjski. Obče zanimivih razprav ni bilo v nobenem deželnem zboru, ki do sedaj zborujejo. Štajerskemu se predloži načrt postave za razširjenje volilne pravice v deželni zbor, ki pouzroči najbrže zanimive razprave.

Nove volitve se bodo vršile in se deloma že vršijo za deželni zbor kranjski, istrski, goriški, tirolski, gališki in češki. Volilno gibanje postaja povsod prav živahno. Na Kranjskem so vrgli nemškutarji orožje od sebe in so sramotno pobegnili; niti kandidator se ne upajo postaviti. Le v velikem posestvu in v kočevskem okraju so jih postavili.

Tudi v Istri, kjer imajo Slovani veliko večino in so imeli v deželnem zboru do sedaj le pet zastopnikov, se je nadejati napredka, dasi ne morejo tamošnji Slovani vsled krivičnega volilnega reda nikdar dospeti do večine. Tabor v Materiji 3. t. m. — in kasneje morebiti pri Pazinu — gotovo v tem oziru mnogo pripomore. Na Tirolskem so izpadle volitve volilnih

mož v kmečkih občinah za konservativno stranko jako ugodno; Tirolci ostanejo tedaj svojim dosedanjim nazorom zvesti. Od vseh prijateljev resniče in pravice je bila z veseljem sprejeta vest, da so veleposestniki južnega Tirola tirolskim konservativcem ponudili kompromis glede volitve za veliko posestvo, katerega so zadnji radostno sprejeli, tako da zgubi vsled tega stranka laži-liberalizma najbrž 10 sedežev v deželni zboru.

V Galiciji pridobiva konservativna stranka vedno več tal, Rusini so pridobili štiri nove sedeže, toda od prejšnjih so jih osem zgubili. Še vedno je nekoliko nade, da pride med Poljaki in Rusini do sporazumljenja, v kar Bog pomozi!

Da je na Češkem ustavovercem za vselej odklenalo, smo že zadnjič omenili.

Delegacije se snidejo letos še le v drugi polovici meseca oktobra, zatorej bode ogrski državni zbor volil v delegacije še le v prihodnjem zasedanju začetkom meseca oktobra.

V zunanji politiki zavzema še vedno prvo mesto kronanje ruskega carja Aleksandra III., o katerem najdeš več v listku, in zguba, ki je doletela Francoze v Tonking-u, v vzhodnji Aziji. Francoska republika trdi namreč dosledno in resno svojo kolonijsko politiko v Aziji. V petek je pa došla od tam telegrafna vest, da je bil poveljnik ekspedicije Revière s štiristo možmi in oddelkom deželne vojske pri rekognosciranju blizu mesta Hanoi od velike množice sovražnikov napaden ter da se je moral umakniti v Hanoi. Pri tem umikanju je bil pa Revière ubit in fregatni kapitan (načelnik) smrtno ranjen. Vsa izguba šteje 24 mrtvih in 51 ranjenih. To je povzročilo v francoški zbornici nemir, tako da je bil kredit za ekspedicijo v Tonking enoglasno privoljen. Neprijatelji Francozov pričakujejo si od te zgube zlate gradove; bodočnost bo učila, ali se ne varajo.

Domače stvari.

„Goriška ljudska posojilnica“ je začela svoje delovanje, kakor je razvidno iz naznanila v današnji številki. Izpolnila se je torej želja katero so goriški rodoljubi že z davna izražali; ustanovil se je zavod, ki more biti goriškim Slovincem v veliko gmotno pomoč, ako ga bodo podpirali, kakor zaslužijo. Vsak začetek je težek, ali z združenimi močmi se tudi to premaga; kar je posamezniku nemogoče. Rodoljubom priporočamo, naj novo napravo ljudstvu pojasnujejo, da bo vedelo, kje iskati pomoči v svojih potrebah. Društvu pristopi lahko vsakdo, kdor vplača 10 gld. Ta denar se mu ne zgubi, ampak nese obresti, kakor so družstvena opravila, več ali manj. Rodoljube, ki imajo denar na razpolago, vabimo k pristopu ne le z enim deležem, ampak z več njih, da bo moglo društvo ustreči vsem, ki bodo iskali pomoči pri njem. Veči ko ho promet v denaru, večji bo tudi dobiček in večje bodo obresti, katere bodo dobivali društveniki od svojih deležev. Za hranilne vloge se obresti najbrže zvišajo, da bo mogoče rodoljubom nakladati denar pri posojilnici za lake obresti, kakor pri goriški hranilnici, drugače ostane hranilni oddelek popolnoma prazen. Upamo, da se s časom ta zavod prav lepo razvije na vse strani. Bog daj!

Morske kopeli na otoku Gradu in ondašnji z avo č za škrofulozne otroke, ki ga vodi poseben odbor s pomočjo usmiljenih sester, priporočamo vnovič vsem tistim roditeljem, ki imajo nesrečo, da so njih otroci škrofulozni. Zavod obstoji že 11 let in je oskrboval ukup do 400 otrok, katerih mnogo se je popolnoma ozdravilo, veliko se jih je zboljšalo in le 3 so bili izpuščeni neozdravljeni. Lansko leto so bili otroci 49 dni na otoku in so bili do 80 krat v prijetnih morskih kopelih. Prošnje za brezplačno sprejetje naj se pošljejo odobru do 15. t. m. Kdor plačuje sam, da 1 gld. na dan. Dosedanja skušnja je pokazala, da otroci so prišli vsako leto veliko bolj rejeni iz toplih, nego so šli tje.

Imenik volilcev v velikem posestvu goriškem je bil razglašen v deželni listu „Osservatore Triestino“ 25. maja. V šifri § 23. postave za voljenje poslancev v deželni zbor postavljen je obrok 14 dni, to je do 8. junija, v katerem je dovoljeno pritožiti se na c. k. namestništvo v Trstu, ako je sprejet kdo med volilce velikega posestva, ki nima pravice, ali pa ako je kdo izpuščen iz imenika, ki ima po postavi pravico voliti. Postava določuje, da v slovenskem velikem posestvu volijo tisti, ki plačujejo od svojega gruntnega posestva na leto vsaj 50 gold. brez doklade

za vojsko. Volilci, ki imajo posestvo v slovenskem in italijanskem volivnem okraju, izvršujejo svojo volilno pravico v tistem okraju, v katerem plačujejo za gruntno posestvo več davka, se vé da le, če oboji davek vkup iznaša toliko, kolikor je v dotičnem okraju postavljen za izvrševanje volilne pravice. Pritožbe, ki se vložijo, ko že preteče omenjeni obrok, se zavrnejo. Veliki posestniki naj se tedaj prepričajo, ali je njih ime zapisano, in naj se pritožijo o pravem času, ako so izpuščeni. Kdor se hoče pritožiti, naj si izprosi pri davkariji potrdilo, koliko davka plačuje. Ako plačuje pri raznih davkarijah, naj si da napraviti potrdilo od vseh davkarij, ter naj pošlje pritožbo do 8. t. m. na veleslavno c. k. namestništvo v Trst.

Imenik slovenskih velikih posestnikov.
Bandel Alojzij, Komen; Butič Miha, Šempas; Berlot Andrej, Morsko; Bianchi Tereza, Ajdovščina; Bizjak Ivan Kneža; Bolko Ana, Čerince; Bolko Anton, Gorica; Casagrande Angel, Ajdovščina; Čehovin Florijan, Branica; Černatič Jožef, Šempas; Černe Anton, Tomaj; Čibej Franc, Ajdovščina; Čotič Franc, Cerovo; Čotič Jožef, Cerovo; Kristjančič Anton, Kozarno; Kumar Ivan, Gorica; Doljak Matevž, Solkan; Erzetič Andrej, Nosno; Erzetič Andrej, Kožbana; Erzetič Luka, Slovenc pri Muši; Fabiani Anton, Kobdij; Fabijani Jožef, Stanjel; Falatič Jakop, Ajba; Gabrijelčič Andrej, Anihovo; Gabrijelčič Andrej, Plavi; Glesič Anton, Vitovlje; Godina Daniel, Ajdovščina; Gomišček Jožef, Deskla; Gruntar Andrej, Šempeter; Gruntar Franc, Šmarje; Huber Franc, Bolec; Jakonič Anton, Devin; Jakopič dr. Jožef, Gorica; Jelen Franc, Doberdob; Jonko Matija, Bolec; Juretič Andrej, Kobarid; Ivančič Anton, Deskla; Kammer Karolina, Dane; Klančič Anton, Podgora; Kocjan Andrej, Žerje; Kojancič Andrej, Podgora; Kodelja Jožef, Deskla; Kordič Adolf, Šmarje; Kofol Anton, Čepovan; Konjedic Andrej, Deskla; Kovačič Ignac, Sv. Lucija; Kovačič Ivan, Idriza na Bači; Kragel Franc, Lom; Lanthieri grof Karl, Rifenberg; Lasič Jožef, Vertobja; Leban Jožef, Stopec; Leban Franc, Čerince; Licen Ivan, Rifenberg; Lukežič Jakop, Lokavec; Mahorič Ferdinand, Naklo; Makarovič Janez, Avče; Makarovič Jožef, Bodrež; Malnič Franc, Kanal; Marinič Jožef, Vitovlje; Mrevlje Tomaž, Sv. Križ; Muha Anton, Lokve; Munič Josipina, Tolmin; Oblerbik Franc, Krasno; Ostertag dr. Jožef, Sežana; Pavšič Andrej, Ravnice; Pečenko Jožef, Pekič; Pegan Jakop, Avber; Perič Andrej, Slijvo; Peric Matija, Doberdob; Pintar Jožef, Podsobotin; Poljšak Marija, Šmarje; Pollej Anton in Oskar, Sežana; Premerstein žl. Ivan, Tolmin; Rijavic Franc, Vitovlje; Rijavic Just, Oseljan; Rijavic Franc, Št. Miheil; Rudež Miha, Koblaglava; Savnik Jožef, Bilje; Savnik Matej, Bilje; Siličigij Anton, Imenje; Siličigij Blaž, Domovik; Siličigij Ferdinand, Medana; Siličigij Jožef in Janez brata, Domovik; Skodnik Štefan, Skodniki; Simčič Jožef, Kozana; Šoller Jožef, Bilje; Šorli Matija, Žabiče; Sorč Alojzij, Bolec; Stanič Valentin, Bate; Stepančič Franc, Temnica; Štrekelj Franc, Gorjansko; Štubelj Marija, Podlast; Svava Friderik, Komen; Terkuč Ivan, Cerovo; Tieber Karolina, Brije; Toplikar Anton, Osek; Toroš Franc Mihelov, Medana; Toroš Franc Mihelov, Medana II.; Toroš Ivan Nep., Medana; Toroš Miha, Medana; Turk Anton, Sepulje; Učman Valentin, Tomaj; Urbančič Jožef, Brestje; Valentinčič Jožef, Plave; Velušček Anton, Zapotok; Velušček Kristijan, Kobališče; Wagenrutz Jožefa, Cirkno; Winkler Emilija, Ljubljana; Žagar Franc, Žaga; Zimič Andrej, Deskla; Živic Blaž, Vitovlje; Živic Jožef, Skopo; Zottig Anton, Ločnik; Zuccatto žl. Vincenc, Oseljan; Zucchini Anton, Medana.

(Izpuščili smo imena italijanskih posestnikov v Gorici in okolici, ki volijo z nami, katerih je od 60 do 70.)

Častita oskrbništa takih cerkev, ki plačujejo 50 gld. zemljiškega davka brez doklad, naj se pritožijo pri c. k. namestništvu v Trstu, da bodo sprejeta na volilce v velikem posestvu, kamor spadajo po postavi. Davkarije morajo dati vse izkaze, ki zadevajo volitve, brez koleka, dasi sti letos goriška in ajdovska davkarija zahtevali kolek tudi za taka pisma. Volilna pravica gre cerkvam v Solkanu, Čerincih, Rendah, Ločniku in drugod. Prošnje naj pošljejo duhovnih in ključarji.

Volilci iz velikega posestva, ki ne pridejo osebno volit, naj bodo previdni glede pooblastil, za katera bodo prašani. Naj ne dajejo pooblastil drugemu ko znanim, zanesljivim rodoljubom in takim, ki so pooblašteni od volilnega odbora v Gorici, da nabirajo pooblastila.

Prvotne volitve so se že začele. Na več krajih v goriški okolici bodo že prihodnje soboto. Lepo je viditi, da se v goriški okolici ljudstvo hvalevredno zanima za prihodnje volitve.

Obsodba. Žena, o kateri smo pisali pred nekaj časom, da je bila v Podlaki nad Batami svojemu možu zdrobljeno steklo in glavice od zveplenk natrosila v jed, stala je pretekli terek pred okroglo sodnijo v Gorici, katere jo je krivo spoznala težkega telesnega poškodovanja ter jo je obsodila na 10 mese-

cev ječe z enim postom na mesec. Naj bo njena kaznen drugim v svarilo.

Č. g. Anton Kranjec, tosedanji kaplan v Biljah, sprejet je v tržaško škofijo in je dobil vikarijat Dutovlje. — Na njegovo mesto pride č. g. Andrej Žnidarčič, do sedaj v začasnem pokoji.

Iz Jageršč nam je pisal ondašnji č. g. kurat: „Vrnivši se s Sv. Gore dobil sem na cesti idrijski blizu Reke pri mostu čez potok Kozaršca vojno starinsko orožje in čelado (?), katero so delavci, razširjaje skladosno cesto, izkopali. Rad bi poslal to starino v deželni muzej goriški, da bi se poizvedelo glede zgodovine, a ne vem komu poslati. Naj tedaj sl. uredništvo pové, komu se dopošlje omenjena starina.“ — V odgovor sledeče: Deželni muzej goriški vodita gosp. prof. Matevž L a z a r in Henrik M a j o n i c a; prvi ima naravoslovski, drugi zgodovinsko-starinski oddelek. Ako pošljete omenjene stvari po pošti, zapišite od zunaj: „Deželni muzej v Gorici“; ako pošljete po kaki osebi, naj nese dotične stvari v deželno hišo pri Veliki cerkvi. Najbolje pa je, da se prej pismeno obrnete na enega imenovanih gg. vodij.

V Trstu je podal odbor političnega društva „Edinost“ mestnemu starešinstvu prošnjo za slovenske šole v mestu, katero je podpisalo 1429 očetov, stanovalcev v Trstu in ne tudi v okolici, ki imajo po napravljenem poprečnem številu 4000 otrok. „Cittadino“ se prošnji ruga in kaže, kako malo srca imajo nekateri Tržčanini za naravno in državno pravo; ali pravica nazadnje vendar le zmaga.

Poziv na Tabor. Politično društvo „Edinost“ v Trstu je razglasilo sledeče vabilo. V nedeljo, dne 3. junija bode Tabor na Polju v Brezovici poleg Materije. Začetek tabora točno ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. Kako bi se povzdignolo narodno šolstvo in kako bi se prišlo v okom nemarnemu pohajanju šol — govori g. A. Medvešček 2. Kako naj se slovenske, oziroma hrvatske občine v Istri uredjujejo, govori g. G. Kastelec. 3. Kako dela poreški kreditni zavod, in potreba posebne posojilnice za podgradski okraj — gov. g. Sl. Jenko. 4. Kako bi se povzdignolo zanemarjeno kmetijstvo v Istri — govori gg. Rihard Dolenc in J. Kristan. 5. Je li potrebno, da se župani in drugi odlični možje raznih občin zbirajo v županske shode — gov. g. Sl. Jenko. 6. Kam se vporablja denar od kazni zaradi prestopkov gozdnih postav kaznovanih kmetov? — gov. č. g. Kociper. 7. Ali in kje se ima napraviti veliki tabor v sredini Istre — gov. gg. Mandič in V. Dolenc. 8. Drugi nasveti udov društva. Podpisani odbor vabi prav nujno vsa slovenska in hrvatska društva in sploh vse rodoljube, da se v občinem številu udeležijo tega jako važnega tabora ter s tem pokažejo, kako jim je na srcu narodno probujenje Istre in te dežele duševni in gmotni napredek. Živila srečna, napredujoča Istra! naj bode geslo tega, četrtga tabora v Istri, kateri nam skoro gotovo še letos prouči še drugi važnejši tabor v sredini Istre mej brati Hrvati. — Rodoljubje hrvatski in slovenski, mej nami ni razlike v mišljenju in ciliju, vsi skupaj delajmo na korist in povzdigo enega naroda in naroda in za srečo in boljšo bodočnost mile nam Avstrije! — Na taboru v Brezovici se vidimo, tam si bomo zvestih src segali v bratske roke!

Trst, 24 maja 1883.

Odbor.

PRAVILA

za „Goriško ljudsko posojilnico“.

I. Firma, sedež in namen društva.

§ 1. Firma društva se glasi: „Goriška ljudska posojilnica, registrovano društvo z omejeno zavezo“. Društvo ima svoj sedež v Gorici.

§ 2. Društvo ima namen:

- dobivati si denarna sredstva s svojim društvenim kreditom,
- dajati posojila,
- prejemati denar na posodo.

II. Društvena denarna sredstva.

§ 3. Denarna sredstva so:

- opravilni deleži,
 - hranilne vloge,
 - denarji, katere jemlje društvo na posodo,
 - rezervni zalog, ki se zbira iz vstopnine novih društvenikov in iz odstotkov od čistega dobička.
- Koliko vstopnine je vsakemu društveniku plačati, določi v združeni seji ravnateljstvo z nadzorstvom.

III. Pristop in odstop društvenikov.

§ 4. Število društvenikov je neomejeno.

V društvo se sprejemajo posamezne in tudi skup-

ne osebe. Kdor želi vstopiti, mora se zato oglašiti pri ravnateljstvu, katero dovoljuje vstop ali pa ga odrekuje, ne da bi mu trebalo povedati, zakaj. A sprejetje društvenika dobiva še le tedaj pravno moč, ko je podpisal društvena pravila.

§. 5. 1. Kdor ne izpolnjuje dolžnostij, v teh pravih določenih, zgubi pravice društvenika po sklepu ravnateljstva in sicer:

- ako se mora od njega posojilo iztirjati po sodnji ali ako morajo poroki zanj plačati;
- ako zgubi zaradi kakega hudodelstva občinske volilne pravice,
- ako podkopa družten kredit in njegovo dobro ime na kakoršen koli način.

V slučajih pod c) navedenem sme se družtenik prizivati na občni zbor, zoper katerega določbo ni več priziva.

2. Če družtenik umrje, ima po njem vdova ali njegov neposredni naslednik pravico, vstopiti v društvo.

3. Kdor želi prostovoljno izstopiti iz društva, mora v zmislu §. 77. postave od 9. aprila 1873. svojo odpoved pismeno naznaniti ravnateljstvu, ostaja pa družtenik še leto in dan. Odpovedani deleži se mu izplačajo po določbah §. 78. in 79. postave od 9. aprila 1873.

Na rezervni zalog nima izključeni ali izstopivši družtenik nobene solastrinske pravice. (§. 79. omenj. postave.)

IV. Opravilni deleži.

§. 6. Vsak družtenik mora vplačati vsaj jeden opravilni delež po 10 gld., sme pa po dovoljenji ravnateljstva vložiti toliko deležev, kolikor hoče.

Opravilni deleži se vplačujejo v gotovini ali na jedenkrat, ali v dveh obrokih po 4 tedne. Posojilnica deleže naklada, kakor druga denarna sredstva.

V. Posojila.

§. 7. Posojila se dajejo:

- na podlagi popolnoma vplačanih opravilnih deležev,
- na osebni kredit,
- na zavarovani kredit.

§. 8. k a) Na podlagi polno vplačanih opravilnih deležev se smejo zahtevati posojila obsegajoča dvakratni znesek vplačanih deležev. Posojila se dajo v tem slučaju na dolžno pismo brez poročstva, ali, če se ravnateljstvu potrebno zdi, s poročstvom. Društvena knjižica v tem slučaju hrani pri ravnateljstvu, dokler se dolg ne poplača.

§. 9. k b) Na osebni kredit posojuje ravnateljstvo na izvorno menjico, katera doteče vsaj v 180 dneh, ali na dolžno pismo; na prvi mora biti podpisana, razun dolžnika, vsaj jedna zanesljiva oseba kot girant, na drugem pa kot porok in plačevalec. Ravnateljstvo pa ima pravico zahtevati še drugih porokov. Pri oženjenih izposojevalcih naj podpiseta dolžno pismo mož in žena.

Ravnateljski udje ne smejo ob času svojega delovanja niti prejemati posojila, niti biti poroki drugim izposojevalcem.

§. 10. k c) Posojila na zastave se dajejo:

- na vrednostne listine, državne obligacije i.t.d.,
- na reči malega obsega in večje cene, katere se pri hranjenju ne kazijo,
- izjemno na blago in hipoteke.

Pri posojilih na vrednostne listine, reči malega obsega in večje vrednosti, kakor tudi na blago in pridelke, mora izposojevalec podpisati menjico doteka, joče v najmanj 6 mesecih.

Če dolžnik ne verne o pravem času posojila na vrednostne listine, zastave ali blago, ali če se mu ni dovolil daljši obrok, ima društvo pravico ravnati z vrednostnimi listinami in zastavami po določbi ministrske naredbe od 28. januarja 1865. (državni zakonik št. 110.)

§. 11. Visokost obrestij od posojil določuje z ozirom na razmere časa ravnateljstvo v skupni seji z nadzorstvom.

VI. Zaveza in razdelitev zube in dobička.

§. 12. Dokler društvo obstoji, je zavezano za zgube in škode prvič s svojim rezervnim zalogom, drugič z opravnim dobitkom tekočega leta, tretjič z društvenim premoženjem, četrtič z opravnimi deleži. To, kar še pomanjkuje, razdeli se v enaki razmeri med družtenike do visokosti zneska opravnega deleža. Na tak način dotaknjeni opravilni deleži morajo se zopet polno plačati.

§. 13. Konec decembra vsakega leta sestavi se račun iz knjig in se naredi bilanca tako-le:

Vpisuje se med aktiva: gotovina v denarji, vrednostni papirji po dnevnem kurzu, premakljivo premoženje društva in izposojene tirjatve; med pasiva se stavijo: opravilni deleži, rezervni zalog, hranilnične vloge z obrestmi in društvena posojila. To, kar ostane aktiv po odbitku pasiv, je čisti opravilni dobiček tekočega leta.

§. 14. Od čistega dobička prideva se rezervnemu zalogu najmanj 10%, dokler ne doseže 10.000 gld.; 5% čistega dobička dobi ravnateljstvo, ostanek se razdeli med družtenike po razmeri njih do konce

tistega leta, za katero se vrši račun, polno vplačanih opravilnih deležev.

Občni zbor ima pravico, darovati del čistega dobička za koristne in dobrotne namene.

VII. O razdruženji društva.

§. 15. Društvo se razdružuje:

- po sklepu občnega zbora,
- po razglasu konkurza na društveni imetek,
- po povelji deželne vlade na podlagi pravnoveljavne sodnijske razsodbe po §. 37. postave od 9. aprila 1873.

§. 16. Konkurz na društveni imetek določuje sodnija vsled naznanila ravnateljstva, da je društvo svoja plačila ustavilo. Za konkurzom na društveno premoženje ne prehaja konkurz na privatni imetek družtenikov.

Če društvo preneha, ima ravnateljstvo pozvedeti, kaj gre društvu od dolžnikov, njih porokov in drugih oseb vsled njih zavez, določuje dolgove društva in izplača družtenikom po §. 48. postave od 9. aprila 1873. opravilne deleže ali popolnoma ali po razmeri.

Če po pravnih zavezah še kaj ostaja, ima občni zbor določiti, kaj se ima s tem zgoditi.

Če bi društveno premoženje za poravnanje dolgov ne zadostovalo, ravna se po določbi §. 12. teh pravil.

VIII. Uprava in vodstvo društva.

§. 17. Društvo opravlja svoja opravila samostalno s sodelovanjem vseh družtenikov. Njegovi organi so:

- ravnateljstvo,
- nadzorstvo,
- občni zbor.

1. Ravnateljstvo.

§. 18. Ravnateljstvo obstoji iz odbora petih udov, t. j. iz ravnatelja, njegovega namestnika, denarničarja, kontrolorja in tajnika, kateri so volijo v občnem zboru za eno leto.

Za leto 1883. obstoji ravnateljstvo iz osnovalnega odbora, kateri je sestavljen iz sledečih udov:

- Dr. Nikolaj Tonkli, ravnatelj,
Dr. Aleksij Rojic, njegov namestnik,
Matija Kravanja, denarničar,
Dr. Anton Gregorčič, kontrolor,
Ivan Borbuč, tajnik.

in kateri ima dolžnost skrbeti za to, da se pri trgovinski sodnji vključi društvo v društveni register na podlagi teh pravil.

§. 19. Ravnateljstvo zastopa društvo z vsemi pravicami, katere mu določuje postava od 9. aprila 1873., in podpisuje za društvo tako, da podpiseta svoji imeni dva uda pod firmo, katera je ali pisana ali s pečatom natisnena.

§. 20. Ravnateljstvo rešuje v svoj delokrog spadajoče reči v sejah, katerim predseduje ravnatelj, katerih se mora udeleževati večina udov. Sklepa se z večino glasov; pri enakosti glasov določuje ravnatelj. O sejah ravnateljstva se pišejo zapisniki, katere morajo podpisati vsi navzoči. Svoje sklepe in vsa naznanila razglasuje ravnateljstvo po v Gorici izhajajočem periodičnem listu „Soča“.

§. 21. Ravnateljstvu je dolžnost, da skrbi za redno opravljanje društvenih opravil, posebno v tem, da se vodijo knjige po določbah trgovinskega zakona, da se varno hranijo gotovi denar in listine in sicer pod dvojnim ključem.

Ravnateljstvo presoja vložene prošnje za posojila in dovoljuje posojila.

§. 22. Konec leta sklepa ravnateljstvo knjige in račune, sestavlja bilanco in jo predlaga vsaj s koncem februarja nadzorstvu.

Račun mora obsegati:

- vse dohodke in stroške med letom,
- poseben račun o dobičku in zgubi,
- bilanco o stanju društvenega premoženja koncem leta,
- število družtenikov koncem leta ter od njih vplačanih deležev.

§. 23. Ravnateljstvo zastopa društvo proti tretjim osebam in uradom, vodi tožbe, nalaga, zahteva in sprejema prisega, sklicuje občne zbere in določuje red obravnavam pri njih.

§. 24. Ravnatelj sprejema vse spise, došle na društvo in podpisuje sam spise, s katerimi še društvu ne naklada nikaka zaveza.

On se ima pripraviti najmanj vsake tri mesece o blagajničnem stanju ter mora v tem slučaju, če se razvidijo nerednosti, naznaniti predsedništvu nadzorstva.

§. 25. Denarničar oskrbuje vsa denarna opravila društva, vodi potrebne knjige ter sestavlja koncem leta račun celega leta.

Denarje iz društvene blagajnice sme izplačevati le po nakazu, podpisanem od dveh udov ravnateljstva. Potrčila o vlogah v društveno blagajnico morajo biti podpisana razun od denarničarja še od jednega člana ravnateljstva, da so veljavna nasproti društvu.

§. 26. Kontrolor vodi pomožne knjige in sodeluje pri blagajničnih opravilih, pri čemer se mora, ka-

kor pri zaklepanji blagajnice, pripraviti o njenih postavkih.

§. 27. Tajnik spisuje sejne zapisnike in opravlja opravila kontrolorja ali denarničarja, ako je prvi ali drugi začasno zadržan; če je ravnatelj začasno zadržan, ga namestuje njegov namestnik in opravlja njegove posle.

V slučajih stalnega zadržka, izstopa ali smerti kakega ravnateljskega člana ima nadzorstvo imenovati zastopnika, katerega podpis se potem pri trgovinski sodnji protokoluje.

§. 28. Celotno ravnateljstvo, kakor vsak posamezni člen ravnateljstva, more vsak čas odstavljen biti po sklepu občnega zbora.

2. Nadzorstvo.

§. 29. Nadzorstvo obsega pet udov, kateri se volijo v občnem zboru na eno leto (§. 33.) Voliti se smejo vsi udje društva razun ravnateljskih členov.

§. 30. Nadzorstvo voli izmed sebe predsednika in zapisnikarja. Sklepi so veljavni, če je navzoča večina udov. Nadzorstvo nadzoruje ravnateljstvo in ima vsak čas pravico, pregledati knjige in račune, kakor tudi blagajnico in zastavljene reči, ter ima sploh vse v postavi od 9. aprila 1873. podeljene dolžnosti in pravice.

Nadzorstvo pregleda letni račun in bilanco in jih razporeži najmanj 8 dnij pred občnim zborom družtenikom na ogled v društveni pisarnici. O tem poroča občnemu zboru ter mu stavlja nasvete, kako naj se razdeli dobiček in koliko nagrade naj se dovoli ravnateljskim členom.

Zapisnike o sejah nadzorstva morajo podpisati vsi navzoči člani.

Ravnateljstvo ali ravnateljski člen ima pravico, udeleževati se sej nadzorstva, če se ne tičejo njegove osebe.

Predsednik sklicuje seje po pravih ali če to zahteva ravnateljstvo ali tretjina nadzorstvenih členov.

§. 31. O nekaterih rečeh sklepa ravnateljstvo z nadzorstvom v skupnih sejah, pri katerih predseduje ravnatelj in pri kojih mora navzoča biti večina ravnateljskih členov in najmanj 3 člani nadzorstva.

V skupnih sejah se določuje:

- vstopnina družtenikov,
- sprejem in odpust društvenih uradnikov in njih plače,
- visokost obrestij vlogam in posojilom.

3. Občni zbor.

§. 32. Redni občni zbor se sklicuje enkrat v leto in sicer do konec marca. Sklicuje ga ravnateljstvo, vendar ga more sklicati tudi nadzorstvo, če ravnateljstvo zamudi to storiti. Izredni občni zbori se sklicujejo, če to predlaga desetina družtenikov s tem, da navede obravnavne predmete.

Društveniki se vabijo k občnemu zboru po periodičnem listu „Soča“ ali z okrožnico, vendar se mora vabilo najmanj 8 dnij pred občnim zborom razglasiti.

Vabilo mora navesti dan, uro, kraj in dnevni red občnega zbora.

§. 33. Predsednik občnega zbora je ravnatelj. Občni zbor sklepa o teh predmetih:

- premenjuje društvena pravila,
- določuje razdruženje in likvidacijo društva,
- potrjuje letni račun,
- voli ravnateljstvo,
- voli nadzorstvo,
- odstavlja ravnateljstvo,
- razdeljuje čisti dobiček,
- privoljuje nagrade ravnateljstvu.

§. 34. Vsak družtenik ima pravico soglasovati pri občnem zboru pri vseh v §. 33. navedenih točkah ter ima vsak opravilni delež 1 glas, vendar ne sme imeti noben družtenik več, kakor 10 glasov. Tuji, bolni in ženskega spola družteniki ali skupne osebe smejo dati zastopati se po drugih družtenikih.

§. 35. Občni zbor sme veljavno sklepati, kadar je zastopan najmanj 10. del denarja, vložnega v opravilnih deležih. Ako bi tega ne bilo, mora se razpisati v 3 tednih drugih občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati.

Sklepa se z nadpolovično večino glasov. V slučajih glasovne enakosti odločuje predsednikov glas. Če se ravna o razdruženji društva, morati biti zastopani vsaj 2 tretjini deležev in morajo glasovati 3 četrtinke navzočih glasov za to, da se društvo razdruži; drugače je sklep neveljaven. Ako pri prvem občnem zboru deleži niso zadosti zastopani, mora se v 3 tednih sklicati drug občni zbor, v katerem se veljavno sklepa s 3 četertinkami glasov, brez ozira na zastopane deleže.

Glasovanje se vrši tako, kakor želi predsednik, vendar se mora dopustiti glasovanje po imenih, če to predlaga 10 družtenikov. Volitve se vršijo po listih.

§. 36. Vsak družtenik sme v občnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa občni zbor ne sme takoj sklopiti, ampak ima le odločevati, ali se imajo izročiti posebni

komisiji, oziroma nadzorstvu, da o njih poroča pri prihodnjem občnem zboru ter da se postavijo na dnevni red.

IX. Hranilne vloge.

§. 37. Obresti se štejejo od enega goldinarja od 1. dneva tistega meseca, pred katerim je bil vložen, in do konec tistega meseca, po katerem je bila vloga izplačana. Obresti se štejejo celoletno in se prištevajo koncem decembra vsakega leta k glavnici.

Hranilne vloge zapisujejo se v hranilne knjižice, katere morajo imeti društveno firmo in biti podpisane od čenarničarja in še od enega drugega ravnateljskega člana. Hranilne knjižice se glasijo na ime vložnikovo in veljajo kot dokaz tirjatve.

Kdor se skaže s knjižico, dobi izplačan znesek, ki je zapisan v knjižici, razun v teh slučajih:

1. če je navedena amortizacija (preklie) dotične knjižice,

2. če je vloga valed sodnijske razsodbe zasačena,

3. če lastnik odločno zahteva, da se izročijo vloge same njemu ali kakemu pooblaščenca. Ta izjema mora se v knjižici in v blagajnični knjigi zabilježiti.

§. 38. Hranilne vloge do 50 gld. se izplačujejo brez odpovedi, do 150 gld. po odpovedi v 15 dneh, do 300 gld. v 30 dneh in čez 300 gld. v 60 dneh.

X. Razsojanje preprirov.

§. 39. Prepriro med društveniki in ravnateljstvom ali nadzorstvom razsoja mirilna sodnija.

Za mirilno sodnijo voli vsaka stranka v 8 dneh dva društvenika, kateri imajo skupaj voliti predsednika, pa ne iz svoje srede. Ako bi se o osebi predsednika ne zjedini, imenuje ga nadzorstvo.

Zoper rešitev mirilne sodnije ni nikake pritožbe.

V Gorici, 9. aprila 1883.

Nikolaj D.r. Tonkli, ravnatelj
Aleksij Rafael D.r. Rojic, namestnik
Matija Kravanja, čenarničar
D.r. Anton Gregorčič, kontrolor
C. kr. profesor F. Berbuč, tajnik.

Listnica uredništva. — Gospodu, ki nas pozivlja, naj mu povemo brez ovinkov, ali je pisatelj zadnjega vodenega članka med grajanci tudi njega menil, moramo odgovoriti, da so nam misli naših pisateljev za javnost le toliko znane, kolikor so izražene z besedami natisenimi v „Soči.“ — Gg. dopisnikom: iz Tolmina (2), iz Podgore, iz Cerklje in od drugod: danes ni bilo prostora, po mogočnosti prihodnjic.

Zahvala.

Podpisani se stem presrečno zahvaljujejo vsem onim č. gospodom in gospem, kateri so blagovolili mojemu ranjkemu bratu (oziroma soprogu in očetu)

Jožefu Komavecu,

učitelju v Štandreži, zadnjo čast skazati; osobito slavnemu starešinstvu, gospodom duhovnom in učiteljem, posebno pa velezaslužnemu g. c. k. okraj. š. nadzorniku, kateri je blagovolil prirediti potrebne napise. Hvala tudi gg. Šempeterskim pevcem in njihovim pevovodji, kateri so priskrbeli petje v cerkvi in na mirodvoru.

Štandrež, 28. maja 1883.

Anton Komavec, brat
Katarina Vizintin, sestra
Lucija Komavec, soproga
Jožef } sinovi
Henrik }
Albert }

Izdelovalnica dežnikov,

katero sem imel 10 let v g. Venutti-jevi hiši v Raštelji, bo prenešana s 1. junijem v mojo lastno hišo v Raštelji h. št. 16. Zahvaljuje se slavnemu občinstvu za dosedanje zaupanje se priporočam prav uljudno tudi za daljno obiskovanje v čedno opravljenih prostorih.

Ivan Ferrario.

izdelovalec dežnikov.

Naznanilo.

Ravnateljstvo „Goriške ljudske posojilnice“ naznanje, da začne posojilnica svoje redno poslovanje dne 1. junija 1883. Obresti za posojila znašajo 6% (šest od sto) ter se morajo vsacega pol let in pri posojilih na krajši čas za čas, dokier posojilo traja, naprej plačevati. Kdor si denar izposodi, plača tudi pisarne stroške, kateri znašajo pri posojilih

od 1 do 50 gld.	30 kr.
51 „ 100 „	60 „
101 „ 200 „	1 gl. — „
201 „ 300 „	1 gl. 50 „

i. t. d. za vsakih 100 gl. več po 50 kr. do svote 1000 gl. Od 1000 gl. naprej se plača za vsakih 100 gl. 25 kr. več.

Pri podaljšani menjic se doplača cela svota za pisarne stroške vnovič, pri podaljšani doiznih pisem pa le polovica prvokrat plačane svote.

Pri vplačevanju deležev treba je plačati za vsak delež 50 kr. vstopnine, pa tako, da ne preseže vstopnina nikdar 2 gl. vstopnine, katera pripade rezervnemu zalogu.

Posojilnica bo plačevala od hranilnih ulog — izvzemši deleže — po 4% (štiri od sto).

Uradni dan je vsak četrtek v tednu in sicer v pisarni odvetnika dr. Nikolaja Tonklja, via Ascoli, k. št. 1, od 10. do 12. ure pred poldnevne, katerega dne se denar sprejema in izplačuje. Pismene oglase za pristop, pismene prošnje za posojila in po pošti poslani denar sprejema ravnateljstvo pod zgorej navedenim naslovom vsak dan.

Ravnateljstvo „Goriške ljudske posojilnice“.
V Gorici, dne 30. maja 1883.

Ljudi in blago spravlja v A M E R I K O

najbolje in najceneje

ARNOLD REIF, na Dunaji,

I. Kolowratring, Pestalozzigasse 1.

Pasi kilovim najnovejše sestave, prav pripravni in trdni **VLAČNI, BREZ SNETI**, kakor tudi vsake vrste obveze, s pavji za človeka, angl. in franc. nogovice proti krču, najno ejši pasovi za nosilce, vse ranocelske priprave iz gumeo in vse potrebščine za bolnike.

O. NEUPERT, prej J. G. ZIEGER,
Dunaj, ustanovljeno l. 1873. kakor prej l. Graben 29, znotra v Trattnerhofu, Zaloga vseh pariških posebnosti. Razpošilja hitro in molče proti povzetju.

Razpis učiteljskih služeb.

V tukajšnjem okraji se s tem razpisujejo: nadučiteljska mesta dvorazrednic v Dornbergu, Podgori, Šempasu in v Vertobji; učiteljska mesta enorazrednic v Batah, Gabrijah, Kojskem in v Štandreži.

Dohodki za definitivne učitelje tega okraja so isti, ki jih sedaj uživajo, za vse druge prošilce pa po 3. plačilni vrsti dež. š. postav 10. marca 1870. in 4. marca 1879.

Prosilci naj vložé semle svoje prošnje s postavnimi spričevali do 5. julija t. l.

C. k. okrajni šolski svet.

v Gorici dne 20. maja 1883.

Franc „čisti hitro in gotovo.“
Professor **KARL pl. BRAUN** na Dunaji.
Jožefov ne uzrokuje nikakih težav
Professor **pl. BAMBERGER** na Dunaji.
Grenki „dela bolj uspešno, ko
druge grenke vode.“
Studenc Professor **LEIDESDORF** na Dunaji.

Zahteva naj se vedno in razločno: **FRANC-JOŽEFOV GRENKI STUDENC.** Zaloge povsod. V Gorici: lekar g. Cristofolletti in A. Seppenhofer. Razpošilja se iz Budapešta.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim vspenem proti vsakovrstni nečistosti na polti,

sasebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hrastam, nalezljivim hrastam, proti rudečemu nosu, ozebljimi, potenju nog, pihljaju na glavi in bradi. —

Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno **Bergerjevo milo iz smole** in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspenem na mestu mila iz smole **Bergerjevo smolnato-žvepleno milo**; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva **edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo**, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdelki. —

Kot **neostro milo iz smole** za odstranjenje nečistostij na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmiivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina. milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred. Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Hell v Opavu. Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarji F. Cristofolletti (Zanetti) in A. Franzoni.

Samo 10 g. 75 k.

popolna obleka iz mešanine (Stoff).

Samo 8 gl. 50 k.

moderna povrhu suknja.

Samo 3 gld.

hlače iz mešanine.

Samo 5 gl. 50 k.

popolna obleka iz platna

v zalogi obleke za gospode

Ignacija Steiner-ja v Gorici,
nasproti nadškofjski palači.

Obleka za otroke vsake starosti, zaloga mešanin, vsakovrstnih domačih in tujih izdelkov, lastna šivarnica, dela se po meri hitro, fino in trdno.

Nepremočljivi plašči, ponočne suknje, levške suknje, perilo za gospode, zavratniki, plašči za gospe posebno priporočeni.

TISKANE OLJNE PODOBE, okvirji in ogledala

se kupijo ceno in dobro le neposredno v tovarni

Gustav-a Kerstan-a,
na Dunaji, II. Körnergasse 1.

Zapisniki in ceniki brezplačno in poštine prosti.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnije želodčne bolesi. Prav izvrstno vstrozajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kvi. One ne preganjajo samo omejenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljatve pa edino v lekarnici Cristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Kormin. — Ena stekienica stane 30 novcev.